

Filosofie pro naši dobu

Ladislav Hejdánek

◆ fragment, česky, vznik: 31. 10. 1982

◆ fragment, Czech, origin: 31. 10. 1982

Ad: Filosofie pro naši dobu [1982]

Do úvodu

Autor se vyznává předem ze svého přesvědčení, že filosofii chápe jako od kultury a vzdělanosti neodmyslitelnou a pro příští věky nezbytnou disciplínu (myšlenkovou), které je zapotřebí nejenom ve formách specializovaného pěstování společností pověřenými a respektovanými odborníky, ale také v neméně důležitých formách propedeutických a popularizačních, přístupných i těm, kteří nemohou a nechtějí filosofii pěstovat odborně, ale chtějí jí porozumět alespoň do té míry, aby také za její pomoci mohli svůj život obohatit a sjednotit. To by ostatně měla být samozřejmá podmínka psaní takového textu, i když to bohužel zase tak docela samozřejmé není.

Podobně by se mělo snad právem předpokládat, že i čtenář bude tak zaujat tématem, že se ke čtení tak neatraktivního textu rozhodne. A tak aniž předem můžeme ozřejmit, co vlastně ta filosofie je (a to, jak uvidíme, nelze učinit, aniž bychom to podnikli již filosoficky), můžeme předpokládat něco jako zájem ze strany čtenářů. Snad i oni mají alespoň jakýsi předběžný, zatím neprokázaný a neprůkazný, ale přece jen do jisté míry přesvědčivý dojem, že by úvahy o filosofii, odpovídající našim časům a potřebám, mohly i pro ně mít jakýsi závažnější smysl.

V čem asi může spočívat to společné, jež dovoluje autorovi i čtenářům se setkat u tohoto tématu? Může to být něco jiného než potřeba najít alespoň trochu světla v současné temné situaci a zároveň naděje, že prostředníkem či médiem žádoucího osvětlení situace moderního člověka může a dokonce musí být uvažování, přemýšlení, prostě myšlení? Čtenáři očekávají, že jim autor pomůže, aby lépe viděli skutečnost kolem sebe i skutečnost sebe samých; a autor je přesvědčen, že to, co čtenářům předkládá, jim v tom opravdu může být ku pomoci, neboť vychází z vlastní zkušenosti. Ovšem autor zdaleka nedospěl k cíli, naopak je stále na cestě. Proto nemůže ani své čtenáře přivést rovnou k hotovému, ale může je nanejvýš přesvědčit, aby šli alespoň kus cesty s ním. Nenabízí řešení, nýbrž směr. Není tomu tak proto, že sám nedošel dost daleko (i když i to je fakt), nýbrž především proto, že není v lidských silách dospět s konečnou platností k řešení definitivnímu. Stará tradice spojuje jméno filosofie s tím, že lidskou možností je pouze láska k moudrosti, kdežto sama moudrost že je vyhrazena bohům.

31. 10. 1982